

Ali Muhittin TAŞDOĞAN

Gaziantep Milletvekili

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın Aşağıda belirtilen sorularımın Kültür ve Turizm Bakanı Sayın **Mehmet Nuri ERSOY** tarafından **yazılı** olarak cevaplandırılmasını saygıyla arz ederim.

07.02.2019

Ali Muhittin TAŞDOĞAN

Gaziantep Milletvekili

Oğuzeli ilçemizin güneyindeki vadide bulunan ve halk tarafından 'Halep Arığı' olarak bilinen, ortalama 8 m. derinlikte ve 2. m ene sahip, yeraltı su kanalıdır. Kireçtaşı içine kazılmış devasa su kanalının hem girişi, hem de çıkış noktası, hatta yer yer tıkalı olduğu için bu kanalın büyük bir kısmı kullanılamamaktadır. Ana kayaya kazılarak yazılmış ve henüz okunamamış Kufi usulle yazılmış kanalın kitabesi, bu su kanalının önemini göstermektedir.

Antep'ten Halep'e kadar, su göndermek amacıyla yapılmış olan Halep Arığı su kanalı, Kuveyk Su Yolları olarak da bilinmektedir. Gaziantep'ten geçip, Oğuzeli' ne ulaşmadan önce bir çok kaynaktan beslenerek büyüyen Sacur suyunun, Halep'e ulaştırılması amacıyla şimdiki Keriz köyünün kuzeybatısından başlayıp, Kazıklı köyünün kuzeyinden geçerek önce doğuya, sonra güneye doğru ilerleyen, dereye ulaşan arazi arasında tünel şeklindeki iki kanal açılmıştır. Gaziantep'in Oğuzeli İlçesi'nin eski adı Zıranba olan, Yakacık köyünün Keriz Mezrasının güneybatısında bulunan bu su yolu insan gücüyle kazılmak suretiyle yapılmıştır. Genişliği 2 m'yi, yüksekliği ise 3 m'yi bulmaktadır. Halep Arığı olarak bilinen bu su kanalı tek parça değil,

uzunlukları 20 m., 30 m.'yi bulan, bazen daha da uzun olan tünellerin açık ve derin aralıklarla birleştirilmesi yapılmıştır. Geçmişte inşa edilen bu su yolu, kehrizlerde biriken molozların dışarı atılması ve kehriz tıkanıldığında, kanalın temizliğinin yapılabilmesi için su kanalının, bazı bölümleri yüzeyde açık şekilde inşa edilmiş olduğu bilinmektedir.

Halk arasında Sulu Kehriz diye bilinen, yine Oğuzeli ilçemizin kuzeybatısından başlayıp, İkizkuyu köyünden geçerek Kilis'in Kazıklı köyünün doğusundaki bir dereye kavuşan, buradan da Halep'e ulaşan tabi kayalara oyularak yapılmış, yaklaşık 25 km uzunluğunda bir su kanalı daha mevcuttur. Tarihi kaynaklarda, Antep Halep arasındaki bu su yollarına Kuveyk Su Yolları denilmektedir. Bu su kanalı yüzyıllar boyunca Halep'in hem içme hem de sulama için kullanılan en önemli su kaynaklardan birisi olduğu bilinmektedir.

Antepli meşhur tarihçi, hadisçi ve devlet adamı olan Bedreddin Ayni (1361 - 1451) kendi hayat hikayesini anlattığı bir kaynakta, aile efradı ve atalarından da bahsetmekte, Kuveyk Su Yolunun yapımı sırasında 731(1330)'lar da, dedesinin (veya babasının dedesinin) bu inşaatın mali işlerini yürüttüğünü ifade etmektedir. Geçmişte bu su kanalının kirletilmemesi için belli aralıklarla kanalda görevlilerin bulunduğu söylenmektedir.

Yapılış tarihinin 1330 yılı veya 11. yüzyıl olarak tahmin edilen bu su kanalının, bir kayaya yazılmış ve günümüze kadar ulaşmış beş satırlık silik olarak bir kitabesi bulunmaktadır.

Henüz okunamadığı ve anlaşılamadığı bilinen, Kufi usulle yazılmış kanalın kitabesinin okunması ile belki bu su yolunun gizli kalmış yönleri ve su yolunun tarihi hakkında daha kesin bilgilere ulaşılabilecektir.

Bu şartlar göz önüne alınarak;

- 1- Tarihi ve Kültürel miras olan ve bu gün atıl durumda kalan Halep Arığını restorasyon ile canlandırma planlanabilir mi?
- 2- Halep Arığını canlandırmaya yönelik bir proje şehrin tarihi ve kültürel mirasına katkısı olacağından Bakanlığımızca bir çalışma yapılabilir mi?